

Sak 17/2023 Handlingsplan eID og eIDAS2.0

Behandlingssak

Forslag til beslutning

- Digdir tar med seg SKATEs innspill inn i det videre arbeidet

Formål med å løfte saken for Skate

- Digdir deler informasjon om eIDAS 2.0 og handlingsplan for eID
- Skate diskuterer hvilken betydning eIDAS 2.0 og handlingsplan for eID har for offentlig sektor.

Presentasjon av saken**Oppsummering eIDAS 2.0**

Formålet med eIDAS 2.0¹ er at flere borgere skal kunne bruke en elektronisk identitet med høy sikkerhet som anerkjennes på tvers av EØS-medlemsland. I juni ble det oppnådd politisk enighet om de viktigste elementene i endringsforslaget. Endringsforslaget ventes vedtatt i løpet av høsten 2023 og vil med høy sannsynlighet bli innlemmet i EØS-avtalen. Endringsforslaget gir borgere rett på en gratis eID med sikkerhetsnivå høyt og utvider virkeområdet til eIDAS-forordningen med nye tjenester som skal tilbys til borgerne.

Den største tekniske nyvinningen som kommer med eIDAS 2.0 er den obligatoriske introduksjonen av digitale lommebøker. Alle medlemsstater i EU/EØS² vil bli pålagt å tilby en digital lommebok. Den digitale lommeboken vil bli en digital app på telefonen hvor borgerne skal kunne oppbevare førerkort, bankkort, ID og andre såkalte attributter (bevis) digitalt tilgjengelig. Løsningen skal være harmonisert i alle land. Innholdet i lommeboken, de såkalte attributtene, kan bli produsert av offentlige og private aktører. Det kan f.eks. være digitale førerkort utstedt av Statens Vegvesen eller digitale bostedsattester utstedt av Skatteetaten. Offentlige og private aktører kan i tillegg til å være produsenter også bruke innholdet i de digitale lommebøkene for sine tjenester. Offentlige aktører burde dermed allerede nå begynne å tenke på hvordan de skal produsere innhold til den digitale lommeboken, og hvordan de kan ta i bruk innhold som ligger i lommebøker.

Ettersom innføringen av eIDAS 2.0 er en pågående prosess kan vi ikke gi noen eksakte datoer for når de ulike delene vil skje. Med forbehold om at endringer kan forekomme kan vi informere om våre antagelser. eIDAS 2.0 vil sannsynligvis bli vedtatt høst/vinter 2023. Etter at endringsforslaget er vedtatt, vil det løpe frister for forpliktelsene som medlemsstatene må forholde seg til. Disse fristende er ikke endelig landet, men antageligvis vil medlemsstatenes frist for innføring av lommeboken være 24 måneder etter at eIDAS 2.0 er vedtatt. Det betyr at de første europeiske lommebøkene antageligvis kan komme i 2025/2026. For Norge vil eIDAS 2.0 i tillegg måtte gjennom en EØS-prosess og en nasjonal prosess for inkorporering. Det betyr at norske digitale lommebøker antageligvis først vil være tilgjengelige i løpet av 2026/2027, avhengig av hvor lang tid prosessene tar.

Nasjonal strategi for eID i offentlig sektor

For å håndtere utfordringene som har oppstått med bakgrunn i den teknologiske og samfunnsmessige utviklingen som har skjedd siden forrige eID-strategi ble lansert i 2008, og de kommende kravene fra eIDAS 2.0, kom regjeringen med en ny nasjonal strategi for eID i offentlig sektor. Strategien ble offentliggjort i april 2023, og setter fem overordnede mål:

1. Alle relevante brukergrupper skal enkelt kunne skaffe seg en eID på det sikkerhetsnivået de har behov for
2. Løsning for innlogging og bruk av offentlige digitale tjenester skal være sikker, kostnadseffektiv og helhetlig

¹ [EUR-Lex - 52021PC0281 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

² Gitt at eIDAS 2.0 blir innlemmet i EØS-avtalen

3. Rammer for sikre og effektive løsninger for eID til offentlig ansatte skal være angitt
4. Løsninger skal være tilpasset markeds- og teknologiutviklingen
5. Samordningen av eID-utviklingen mellom sektorer og forvaltningsnivåer skal være kostnadseffektiv og god

Målene underbygger det nasjonale målet for ID-forvaltning som er; én person, én identitet i Norge. Strategien for eID i offentlig sektor legger grunnlag for videre arbeid med utbredelse av eID på sikkerhetsnivå høyt og etablering av gode digitale fullmaktsløsninger. Det er totalt 20 tiltak i strategien, og gjennomføringen av identifiserte tiltak skal konkretiseres nærmere gjennom ny handlingsplan for eID.

Handlingsplan for eID

De foreslåtte tiltakene fra strategien kan overordnet sorteres inn i fire kategorier: Utredningstiltak, produktfunksjonalitet, kommunikasjon og opplæring, samt videreutvikling og drift av eksisterende løsninger. Av de totalt 20 tiltakene i strategien har fire tiltak blitt prioritert. Prioriteringen er basert på høringsvar, forventede kommende krav og endringer i lovverk og avhengigheter mellom tiltak. Følgende tiltak har blitt prioritert:

1. *Utrede hvordan eID på høyt sikkerhetsnivå kan gjøres tilgjengelig for flere*
2. *Legge til rette for at offentlig sektor evner å gjennomføre ID-kontroll digitalt og gjennom personlig oppmøte som oppfyller kravene til sikkerhetsnivå høyt for eID*
3. *Utrede grunnlaget for et markedsbasert samarbeid om kjerneinfrastruktur for utsendelse av eID til brukere*
4. *Regjeringen vil vurdere sikre og brukervennlige fullmaktsløsninger som muliggjør tilgang til offentlige tjenester på vegne av en annen bruker*

Foreløpig utkast av handlingsplanen har lagt opp en tidsplan med tiltak som går fra 2023 til 2027. Flere av tiltakene fra handlingsplanen er allerede pågående arbeid, eller pågående arbeid som må forsterkes/videreutvikles. Majoriteten av utredningene vil bli ledet av Digdir, men for mange av tiltakene vil det være behov for bidrag og samarbeid med både offentlige og private aktører. For de prioriterte tiltakene vil arbeidet i første omgang bestå i to utredninger, en samlet utredning for prioritert tiltak 1-3 og en annen utredning for prioritert tiltak nr. 4. Identifiserte samarbeidsaktører for disse utredningene er SKD, POD, UDI, NAV, e-helsedirektoratet, Sivilrettsforvaltningen samt eID-utstedere og andre markedsaktører.

Arbeidet med å realisere målene i den nasjonale strategien gjennom de identifiserte tiltakene vil være ressurskrevende og kreve aktivt samarbeid mellom ulike offentlige og private aktører. Tilstrekkelige ressurser og aktiv deltagelse i samarbeid forutsetter forankring og prioritering hos de ulike virksomhetene. Digdir tror at Skate kan bidra til å sikre forankring på tvers av offentlig sektor.

Til diskusjon i Skate

- Hvordan kan Skate bidra til at arbeid med tiltak fra handlingsplanen blir prioritert i offentlig sektor?
- Hvordan kan eksisterende strategier i ulike virksomheter og sektorer påvirke arbeidet med tiltak fra eID-strategien?
- Hva skal til for at Skatevirksomhetene og resten av offentlig sektor aktivt kan utforske mulighetene for å produsere innhold til den digitale lommeboken, og hvordan de kan ta i bruk innhold som andre legger i lommebøkene?

Vedlegg

Vedlegg 1: Powerpoint «Handlingsplan eID og eIDAS2.0»

Saken vil bli framlagt av Runar Ugelstad, seniorrådgiver
Saksframlegget er utarbeidet av Digitaliseringsdirektoratet
Oslo, 20.09.2023